

NOTAT

Til Norges Sjakkforbund

Fra Thommessen

Dato 26. juni 2019

Ansvarlig advokat: Camilla Vislie

BETENKNING TIL NORGES SJAKKFORBUND VEDRØRENDE SAMARBEIDSAVTALE MED KINDRED

1 INNLEDNING

Norges Sjakkforbund ("**NSF**") har bedt oss utarbeide en betenkning som skal dekke følgende punkter:

- Vurdering av lovligheten av utkastet til samarbeidsavtale mellom NSF og Kindred (London) Ltd ("**Kindred**")
- Vurdering av NSF's arbeid under avtalen som er spesifisert i aktivitetslisten (avtalens punkt 6)
- Eventuell tvil om konklusjonene
- Konsekvenser dersom avtalen er ulovlig
- Risikoen for rettslige prosesser og kostnader
- Hva avtalen innebærer med hensyn til skatt og avgift, herunder mva
- Eventuelle andre sider ved samarbeidet som vurderes relevante

I utkastet til samarbeidsavtale er det opplyst at formålet med samarbeidsavtalen mellom NSF og Kindred er å etablere et partnerskap knyttet til den offentlige debatten om de positive samfunnsmessige effektene av en potensiell, fremtidig lisensordning for pengespill. Partene er enige om å samarbeide for å fremme og bidra til en faktabasert debatt som kan skape forståelse og aksept for de faktiske konsekvensene og fordelene av en slik modell, og oppgir at de har sammenfallende interesser i at det skapes bedre rammevilkår og interesse for sjakk i Norge.

Målet for Kindred er å skape forståelse og aksept for at det norske markedet for online pengespill bør omlegges fra dagens monopolordning til en lisensmodell med like vilkår for lisenstakerne. Kindred mener at en samarbeidsavtale med NSF vil gjøre Kindred til en troverdig aktør i Norge i det videre arbeidet med å hjelpe til å realisere sjakkens muligheter.

Det fremgår av formålsbestemmelsen at avtalen ikke er ment å medføre markedsføring eller profilering av Kindreds pengespillvirksomhet eller pengespill. Det potensielle samarbeidet er offentlig kjent, og innholdet i eventuell endelig avtale vil være offentlig tilgjengelig.

I dette notatet har vi vurdert et oppdatert utkast til samarbeidsavtale som ble oversendt til oss 25. juni 2019 ("**Avtalen**"), herunder Aktivitetene ("**Aktivitetslisten**") som fremgår i Avtalens punkt 6. Aktivitetslisten er etter Avtalens punkt 17.2 mulig å endre og Aktivitetslisten skal revideres, oppdateres og godkjennes årlig av avtalepartene.

I punkt 2 oppsummerer vi våre konklusjoner. I punkt 3 redegjør vi for hvilket faktum våre vurderinger og konklusjoner bygger på. I punkt 4 redegjør vi for rettslige utgangspunkter, og i punkt 5 vurderer vi Avtalen, herunder de enkelte punktene i Aktivitetslisten. I punkt 6 redegjør vi for konsekvenser dersom avtaleforholdet eller aktiviteter i Aktivitetslisten anses ulovlig, og i punkt 7 for risikoen for rettslig prosesser og kostnader. Til slutt redegjør vi for skatterettslige og avgiftsrettslige sider ved avtaleforholdet i punkt 8.

Utover disse problemstillingene er det ikke andre sider ved samarbeidet som vi har ansett det nødvendig å vurdere i denne betenkningen.

2 KONKLUSJONER OG MULIG TVIL

2.1 Avtalen uten Aktivitetslisten

Det er ikke ulovlig å samarbeide om å styrke rammevilkårene for norsk sjakk, eller om å forsøke å endre spillpolitikken i Norge. En avtale om et slikt samarbeid må derfor anses som lovlig. Spørsmålet om lovlighet vil reise seg ved gjennomføringen av de enkelte aktivitetene i Aktivitetslisten, og dette må vurderes konkret for den enkelte aktivitet. For at aktivitetene i Aktivitetslisten skal anses lovlige må de gjennomføres på en måte som ikke utgjør markedsføring eller formidling av Kindreds pengespillvirksomhet, se punkt 4 nedenfor.

2.2 Avtalen med Aktivitetslisten

Aktivitetene i Aktivitetslisten slik den fremgår i Avtalen datert 25. juni 2019 må etter vårt syn anses som lovlige.

2.3 Skatt og avgift

Etter Avtalen skal NSF motta et årlig bidrag på MNOK 10, som består av MNOK 1,5 i vederlag for utførelse av aktivitetene i Aktivitetslisten og MNOK 8,5 i ren økonomisk støtte. Avtalen innebærer at NSF sannsynligvis vil være skatte- og avgiftspliktig for den del av det årlige bidrag som er vederlag for utførelse av aktivitetene i Aktivitetslisten (MNOK 1,5). Etter vår vurdering er det en risiko for at skattemyndighetene vil mene at en noe større del av det årlige bidraget enn MNOK 1,5 vil være skatte- og avgiftspliktig. Dette er omtalt nærmere i punkt 8 under.

3 FAKTUM

Vi legger følgende til grunn for vår vurdering:

- NSF ble høsten 2018 kontaktet av Kindred. Årsaken til at Kindred kontaktet NSF var todelt:
  - Kindred ønsket å samarbeide med en seriøs aktør med et godt omdømme.
  - Kindred ønsket å samarbeide med en aktør som ikke er tett bundet opp til Norges Idrettsforbund og Norsk Tipping, og dermed kunne vurdere tematikken "Spillregime i Norge" fra et nøytralt ståsted.
- Samarbeidet går ut på at Kindred blir NSF's hovedsamarbeidspartner i fem år (1. august 2019 - 1. august 2024). Formålet med samarbeidet er styrke rammevilkårene for norsk

sjakk, herunder bredde, topp og utvikling, og å påvirke den norske spillpolitikken slik at dagens monopolordning omlegges til en lisensordning.

- NSF vil motta til sammen MNOK 50 over denne perioden. Av dette utgjør MNOK 7,5 vederlag for gjennomføring av aktivitetene i Aktivitetslisten i Avtalen, og de resterende MNOK 42,5 kan utgjør driftsstøtte som kan disponeres fritt av NSF.
- Avtalen kan på ethvert tidspunkt termineres med øyeblikkelig virkning av NSF etter vedtak på NSFs Kongress.
- Det er presisert at Avtalens formål ikke er å markedsføre Kindreds pengespillvirksomhet eller andre pengespill, og at partene ikke skal samarbeide om eller iverksette noen aktiviteter under Avtalen med sikte på å promotere eller formidle pengespill, eller for å fremme omsetningen av pengespill. Enhver aktivitet under Avtalen skal også gjennomføres slik at den heller ikke oppfattes som slik promotering e.l.

4 RETTSLIGE UTGANGSPUNKTER

4.1 Forbud mot markedsføring av pengespill

Lotteriloven § 11, pengespilloven § 2 og forskrift om totalisatorspill § 1 forbyr markedsføring og formidling av henholdsvis lotteri, pengespill og totalisatorspill. Det er forbudt å drive "markedsføring eller formidling av lotterier som ikke er gitt tillatelse", jf. lotteriloven § 11 (1), og "uten hjemmel i lov er det ikke tillatt å formidle pengespill i forbindelse med idrettskonkurranser og andre konkurranser, og tallspill", jf. pengespilloven § 2 (1). Det følger av begge lover at som formidling av pengespill uten hjemmel i lov regnes blant annet betalingsformidling av innsats og gevinst i slike pengespill/lotterier.

Pengespillovgivningen nevnt over gir bare Norsk Tipping, Norsk Rikstoto og de store landsdekkende lotteriene tillatelse til å markedsføre pengespill i Norge. Det vil si at Kindred ikke har lov til å markedsføre eller formidle sine pengespill i Norge, og at heller ikke andre aktører kan gjøre dette på vegne av Kindred.

4.2 Markedsføringsbegrepet

Grensen for hvilke aktiviteter som omfattes av uttrykkene "formidling" og "markedsføring" i lotteriloven og pengespilloven forklares ikke nærmere i loven eller i forarbeidene.¹ Hvor langt forbudene rekker beror på en tolkning av ordlyden.

Det imidlertid klart at det er *aktivitetens virkning* som er avgjørende.² Det sentrale er om aktiviteten enten direkte eller indirekte *fremmer omsetningen av pengespill*.

Det er videre klart at begrepet "markedsføring" omfatter langt mer enn bruk av varemerker og produkter; i markedsføringslovens forstand omfatter markedsføring et vidt spekter av handlinger av kommersiell karakter som foretas i næringsvirksomhet.³ Samme forståelse må legges til grunn etter pengespillovgivningen.⁴

¹ Vi vil i dette notatet bruke uttrykket "markedsføring" fordi det omfatter handlinger som anses som "formidling".

² Ot.prp. nr. 44 Om lov om endringer i pengespill- og lotterilovgivning side 45-46.

(<https://www.regjeringen.no/contentassets/11e739d448624cfb8b54ff1b22290a14/no/pdfs/otp200220030044000dddpdfs.pdf>).

³ Se Lunde mfl., Markedsføringsloven, kommentarutgave (3. utg.) side 54-55 med videre henvisninger.

⁴ Jf. Gyldendal rettsdata, Lotteriloven § 11 note 58.

4.3 Ikke forbud mot sponing

Det ble i 2014 innført et forbud mot tobakksponing i tobakkskadeloven § 23 i tillegg til reklameforbudet i tobakkskadeloven § 22. Tobakkskadeloven § 23 forbyr "alle former for tobakksponing" og tobakksponing er definert som "enhver form for offentlig eller privat bidrag til et arrangement, en virksomhet eller en person med den hensikt eller den direkte eller indirekte virkning å fremme salget av tobakksprodukter eller tobakksurrogater". Ved innføring av sponingsforbudet ble det uttalt følgende i forarbeidene:⁵

"I henhold til tobakkskadeloven § 4 første ledd er alle former for reklame for tobakksvarer forbudt. Reklameforbudet omfatter også bruk av merkenavn, logo eller andre symboler som forbindes med tobakksvarer i sponsorsammenheng, men departementet mener det er hensiktsmessig å regulere sponing i en egen bestemmelse, samt å presisere virkeområdet. Å innta en definisjon av sponing i loven vil etter departementets vurdering bidra til å gjøre sponingsforbudet mer brukervennlig, samt bidra til å unngå tolkningstvil. Departementet fastholder derfor forslaget om et eget forbud mot tobakksponing, som en komplettering av det gjeldende reklameforbudet, jf. forslag til § 23 første ledd. Det foreslås også at begrepet sponing defineres i loven, jf. forslag til § 23 annet ledd."

Denne uttalelsen sammen med ordlyden i tobakkskadeloven § 23 trekker i retning av at sponingsforbudet utgjorde en utvidelse sammenlignet med reklameforbudet fordi det vil kunne omfatte sponing også i tilfeller der merkenavn mv. som forbindes med tobakk ikke brukes i tilknytning til sponingen.

Dette har en viss betydning for fortolkningen av lotteriloven og pengespilloven, der det ikke er oppstilt noe tilsvarende sponingsforbud.

5 VURDERINGER AV AVTALENS OG AKTIVITETSLISTENS LOVLIGHET

5.1 Avtalen

Hovedregelen og utgangspunktet i norsk rett er avtalefrihet, som vil si at enhver har frihet til å inngå eller ikke inngå avtaler med hvem man vil, og at partene sammen kan bestemme avtalens innhold. Unntak fra denne hovedregelen må ha hjemmel i lov eller ulovfestet rett.

Stortinget vedtok i 2017 å videreføre enerettsmodellen, som vil si at Norsk Tipping er et statlig aksjeselskap som har enerett til en lang rekke pengespill på det norske markedet. Norsk Tipping har enerett til å tilby pengespill, mens Norsk Rikstoto har enerett til å tilby totalisatorspill.⁶ Kulturdepartementet har ansvar for eierstyringen av Norsk Tipping AS. I tillegg gis det tillatelse til foreninger og lag til avholdelse av private lotterier.

Avtalen har ikke til formål å markedsføre eller fremme pengespill, men å bedre rammevilkårene for norsk sjakk og å samarbeide for å få gjennomslag for en endring av den norske pengespilllovgivningen. Verken lotteriloven, pengespilloven eller totalisatorloven forbyr at NSF samarbeider med Kindred om å få politisk gjennomslag for å endre pengespilllovgivningen. Dette gjelder selv om NSF mottar vederlag/gaver som ledd i samarbeidet. Det finnes heller ikke annen lovgivning som forbyr et samarbeid med et slikt formål som i Avtalen.

Dette tilsier at forbudene mot markedsføring i pengespilloven og lotteriloven ikke kan utstrekkes til å omfatte økonomiske bidrag og omtale av økonomiske bidrag fra spillere som skjer uten

⁵ Prop. 55 L (2012-2013) side 81.

⁶ Forskrift om totalisatorspill av 2007.

tilknytning til pengespilltjenester og pengespillvirksomhet, herunder varemerker mv. for slike tjenester og virksomhet.

Etter vår mening vil derfor ikke selve inngåelsen av Avtalen mellom NSF og Kindred og de økonomiske bidragene Kindred skal stå for rammes av de ovennevnte bestemmelsene i lotteriloven § 11, pengespilloven § 2 og forskrift om totalisatorspill § 1.

De enkelte aktivitetene som skal gjennomføres etter avtalen vil imidlertid kunne rammes, og det vil bli vurdert i det følgende.

5.2 Aktivetslisten

5.2.1 Innledning

Aktivetslisten følger av Avtalens punkt 6. Aktivetslisten angir prosjekter og felles aktiviteter mv. som skal gjennomføres av NSF og Kindred i avtaleperioden.

Som nevnt i ovenfor er all aktivitet som er med på å fremme omsetningen av pengespill å regne som ulovlig markedsføring. Det må derfor foretas en vurdering av hver enkelt aktivitet for å se om den rammes av noen av forbudene nevnt i punkt 4.1.

Aktiviteter som ikke regnes som markedsføring er:

1. Aktiviteter i form av ytringer som er vernet av ytringsfriheten, jf. GrL § 100 og EMK artikkel 10. Ytringsfriheten gjelder i utgangspunkt uavhengig av ytringens formål, og begrensninger i denne friheten krever blant annet at det foreligger tungtveiende samfunnshensyn.⁷ Rene kommersielle ytringer (reklame) for varer og tjenester har ikke noen sterk beskyttelse etter Grunnloven § 100 og EMK artikkel 10.⁸ Betalte ytringer som har til formål å fremme meninger og oppfatninger om samfunnsmessige spørsmål kan derimot være vernet av ytringsfriheten.⁹
2. Aktiviteter der kommersielle elementer er fraværende, for eksempel aktiviteter med et ideelt eller veldedig formål og ikke-kommersiell informasjonsvirksomhet.¹⁰
3. Der aktiviteten har en viss kommersiell betydning i praksis må det foretas en konkret vurdering. Rent formelle handlinger, som registrering av domenenavn, faller for eksempel utenfor.¹¹

Mot denne bakgrunn vil vi gjennomgå og vurdere de enkelte punkter i Aktivetslisten. Flere av punktene er formulert i nokså generelle ordelag, og det vil være den konkrete gjennomføringen som vil være bestemmende for lovligheten.

Vi legger til grunn for vår vurdering at det ikke vil forekomme omtale eller henvisninger som er egnet til å fremme Kindreds pengespilltjenester eller pengespillvirksomhet, herunder gjennom bruk av varemerker eller lignende, ved gjennomføring av aktivitetene.

⁷ Lotterinemnda i avgjørelsen mot ABC Startsidene (ref.nr. 200703).

⁸ Andenæs/Fliflet, Statsforfatningen i Norge, 11. utgave 2017 ved Arne Fliflet, side 512 og EMDs avgjørelse 11 desember 2008 (TV Vest-saken).

⁹ *ibid.*

¹⁰ Lunde/Michaelsen, side 55.

¹¹ *ibid.*

5.2.2 Hovedsamarbeidspartner – omtale – punkt 6.1 i Avtalen

Etter vår vurdering er det klart at NSF ikke vil overtre lotteriloven mv. gjennom nøktern omtale av samarbeidet, så lenge omtalen utelukkende fokuserer på den del av samarbeidet som går ut på å fremme en endring av den norske pengespillpolitikken og aktiviteter knyttet til dette.

Omtale av samarbeidet fra NSF som går ut på å beskrive hvilke sjakkaktiviteter samarbeidet med Kindred har muliggjort, f.eks. gjennomføring av sjakkturneringer, kan være mer problematisk.

At Kindred gir vesentlige økonomisk bidrag for å fremme norsk sjakk kan være egnet til å styrke selskapets omdømme blant nordmenn som etterspør pengespill. Å spre informasjon om hvilke tiltak som er gjennomført som følge av de økonomiske bidragene fra Kindred, kan dermed hevdes å bidra til å fremme Kindreds pengespillvirksomhet.

Det er imidlertid tatt høyde for dette ved at det i Avtalen punkt 6.1 femte avsnitt i er fastsatt at omtalen av samarbeidet skal være "*begrenset til og rettet mot å informere om samarbeidets formål, og at omtalen ikke skal fremheve hvilke sjakkaktiviteter samarbeidet med Kindred har muliggjort, eller fremheve Kindred i tilknytning til konkrete sjakkarrangementer, men i stedet fokusere på samarbeidet for en lisensmodell*".

Vi legger til grunn at dette innebærer at NSF i sin omtale av samarbeidet med Kindred ikke vil omtale/fremheve samarbeidet i tilknytning til enkeltarrangementer som gjennomføres som følge av Kindreds økonomiske bidrag, men begrense seg til en mer generell og overordnet omtale av samarbeidet når det gjelder den delen av samarbeidet som går ut på å styrke rammevilkårene for norsk sjakk.

Ut fra dette antar vi at NSF's aktiviteter som er omhandlet i dette punktet i avtalen ikke vil rammes av forbudene nevnt i punkt 4.1 ovenfor, og dermed vil være lovlige.

5.2.3 Presentasjon av samarbeidet i media – punkt 6.2 i Avtalen

Vi antar at NSF ikke vil overtre lotteriloven mv., forutsatt at presentasjonen av samarbeidet holder seg innenfor de rammene som er fastsatt i Avtalen punkt 6.1, jf. punkt 5.2.2 ovenfor. NSF's aktivitet som er beskrevet i dette punktet i Avtalen anser vi dermed som lovlig.

5.2.4 Deltakelse og gjennomføring av konferanser mv. – punkt 6.3 i Avtalen

Vi mener at det er klart at NSF ikke vil overtre lotteriloven mv. ved å gjennomføre disse aktivitetene. Vi forutsetter da at konferansene mv. utelukkende har som tema og til formål å sette pengespillpolitikken under debatt eller å drøfte andre samfunnsproblemer.

5.2.5 Deltakelse og arrangementer på Arendalsuka – punkt 6.4 i Avtalen

Det er etter vårt syn uproblematisk at NSF deltar på og arrangerer faglige arrangementer på Arendalsuka. Dette gjelder også dersom NSF arrangerer slike faglige arrangementer sammen med Kindred. Vi har da lagt til grunn at slike faglige arrangementer utelukkende vil omhandle spørsmål om pengespillpolitikken eller andre samfunnsproblemer.

5.2.6 Møter/relasjonsprogram – punkt 6.5 i Avtalen

Aktivitetene som er nevnt under dette punktet i Avtalen er etter vårt syn uproblematisk.

5.2.7 Høringer/innspill – punkt 6.6 i Avtalen

Det vil være uproblematisk at NSF samarbeider med Kindred om høringer og lignende.

At NSF og Kindred samarbeider om sjakkaktiviteter eller andre aktiviteter som knytter seg til regulering av pengespill og lisensordning, vil kunne reise spørsmål om forholdet til forbudene nevnt i punkt 4.1 dersom det fremgår i presentasjonen av aktivitetene eller i markedsføringen av disse at Kindred er medarrangør eller økonomisk bidragsyter og aktivitetene er tilgjengelige for et bredere publikum.

I punkt 6.6 annet avsnitt i Avtalen er det imidlertid presisert at slike aktiviteter som NSF og Kindred samarbeider om og som knytter seg til regulering av pengespill og lisensordning "*skal frontes og gjennomføres i NSF's regi, og skal ikke fokusere på at Kindred er økonomisk bidragsyter i den grad aktivitetene er åpne for allmennheten*".

Ut fra dette antar vi at Aktivitetene som beskrevet i dette punktet i Avtalen ikke vil stride mot forbudene nevnt i punkt 4.1 og dermed vil være lovlige.

5.2.8 Samfunnsprosjekter – punkt 6.7 i Avtalen

Aktivitetene som er nevnt under dette punktet er etter vårt syn uproblematisk.

5.2.9 Aktiviteter for Kindreds ansatte – punkt 6.8 i Avtalen

Etter vårt syn er det uproblematisk at NSF arrangerer sjakkurs og andre aktiviteter for Kindreds ansatte og gir gratisbilletter til sjakkarrangementer mv. til Kindred.

6 KONSEKVENSER AV AT MARKEDSFØRINGSFORBUDET I PENGESPILLOVEN ELLER LOTTERILOVEN OVERTRES

Dersom en aktivitet som gjennomføres under Avtalen rammes av et av forbudene nevnt i punkt 4.1, kan Lotteritilsynet gi pålegg om retting, jf. lotteriloven §§ 14 a og 14 b og pengespilloven § 15. Det kan ilegges tvangsmulkt for å fremtvinge at et pålegg om retting blir gjennomført, jf. lotteriloven § 14 c og pengespilloven § 15.

Overtredelse av forbudene i lotteriloven og pengespilloven er også straffbart. Etter lotteriloven § 17 er strafferammen bøter eller fengsel inntil ett år (og tre år hvis overtredelsen er grov). Etter pengespilloven § 16 er strafferammen bøter eller fengsel inntil tre måneder. Straffansvar kan være aktuelt for NSF og Kindred (jf. straffeloven § 27 om foretaksstraff) og for personer som har handlet på vegne av NSF eller Kindred i forbindelse med overtredelsen.

Et eventuelt pålegg om retting eller straffansvar etter lotteriloven eller pengespilloven må rette seg mot en aktivitet som rammes av forbudene i en av disse lovene. Vi antar at selve inngåelsen av Avtalen og Kindreds utbetalinger til NSF under denne i seg selv ikke vil kunne rammes av forbudene mot markedsføring eller formidling. Det er bare utadrettet aktivitet som kan være egnet til å fremme pengespill. Det er dermed bare slik aktivitet som kan omfattes av forbudene mot markedsføring eller formidling etter disse lovene. Et pålegg kan dermed ikke gå ut på at avtalen skal settes til side eller at Kindred ikke kan foreta utbetalinger under Avtalen. Det kan derfor heller ikke knyttes noe straffeansvar til Avtalen eller gjennomføring av utbetalinger under denne.

Et pålegg om retting kan derimot gå ut på at en planlagt aktivitet under Avtalen ikke skal gjennomføres. Et pålegg om retting forutsetter at det er et pågående ulovlig forhold. Det kan derfor ikke utferdiges pålegg om retting av en aktivitet som allerede er gjennomført, men det kan da i stedet reageres med straff.

7 RISIKO FOR RETTSLIGE PROSESSER OG KOSTNADER

Etter vårt syn er alle Aktivitetene NSF skal utføre etter Avtalen punkt 6 lovlige, jf. punkt 5 ovenfor. Etter vårt syn er det ikke grunnlag for å innlede rettslige prosesser som følge av at NSF utfører Aktivitetene slik de er beskrevet i Avtalen.

Lotteritilsynet har i et brev vil NSF 21. juni 2019 gitt uttrykk for at "*noen av punktene (i Aktivetslisten – vår tilføyelse) kan fremstå problematiske, og kan innebære brudd på pengespillverket alt etter hvordan den nærmere gjennomføringen eventuelt skjer*". Brevet er skrevet på bakgrunn av et tidligere avtaleutkast.

At Lotteritilsynet har funnet grunn til å uttale seg før Avtalen er inngått og det i det hele tatt er gjennomført noen aktiviteter under Avtalen, indikerer at det er en risiko for at Lotteritilsynet kan komme til å innlede en sak med pålegg om retting eller inngi politianmeldelse når NSF gjennomfører aktiviteter etter Avtalen.

Hvis NSF blir trukket inn i rettslige prosesser vil NSF bli påført kostnader selv om aktivitetene som gjennomføres av NSF er lovlige og dette til syvende og sist blir fastslått gjennom domstolsprøving av eventuelle pålegg fra Lotteritilsynet. Etter Avtalen punkt 11 skal imidlertid Kindred holde NSF skadesløs for slike kostnader.

Slik faktum er presentert for oss, har vi ikke grunnlag for å vurdere risikoen for eventuelle andre rettslige prosesser.

8 MERVERDIAVGIFT OG SKATT

8.1 Innledning

Etter Avtalen skal NSF motta et årlig vederlag på MNOK 1,5 for å gjennomføre aktivitetene i Aktivetslisten som NSF etter Avtalen er pålagt å utføre. I tillegg skal NSF motta et årlig generelt driftstilskudd på MNOK 8,5 til bruk for NSF sitt arbeid med sjakkens utbredelse.

8.2 Merverdiavgift

Når det gjelder merverdiavgift vil NSF sannsynligvis anses å drive en virksomhet med omsetning av de tjenester NSF er pålagt å utføre etter Avtalen som skal registreres i Merverdiavgiftsregisteret når omsetningen har passert kr 50 000, jf. mval. § 2-1. Når virksomheten er registrert, skal NSF beregne 25 % utgående merverdiavgift på vederlaget for de avgiftspliktige tjenestene, jf. mval. § 3-1, i den grad tjenestene ikke kan anses som såkalt fjernleverbare tjenester som er fritatt for merverdiavgift etter mval. § 6-22.

Beregningsgrunnlaget for den utgående merverdiavgiften er det avtalte vederlaget for de avgiftspliktige tjenestene, jf. mval. § 4-1. Etter Avtalen vil dette være MNOK 1,5 per år dersom tjenestene ikke for noen del er fritatt for merverdiavgift. Det vil imidlertid være en risiko for at skattemyndighetene mener det foreligger et interessefellesskap mellom partene, og i så fall kan ikke beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften settes lavere enn den alminnelige omsetningsverdien av tjenestene, jf. mval. § 4-4.

Vi har ikke grunnlag for å vurdere om det fastsatte vederlaget på MNOK 1,5 samsvarer med den alminnelige omsetningsverdien av tjenestene. Det vil være en risiko for at skattemyndighetene krever at merverdiavgift svares av et høyere beløp enn det avtalte vederlaget, med mindre NSF kan dokumentere at vederlaget samsvarer med den alminnelige omsetningsverdien av tjenestene.

Etter Avtalen har NSF adgang til oppkreve pliktig merverdiavgift fra Kindred, og den avgiftsmessige risikoen ligger derfor hos Kindred. NSF vil imidlertid være eksponert for krav om betaling av renter

og tilleggsskatt i den grad det ikke beregnes korrekt merverdiavgift på tjenesteomsetningen. Risikoen for tilleggsskatt kan unngås ved å gi tilstrekkelige opplysninger ved avgiftsrapporteringen.

8.3 Skatt

Når det gjelder inntektsskatt er NSF i utgangspunktet en ideell organisasjon som ikke har erverv til formål, og som derfor er fritatt for skatt etter sktl. § 2-32. Skattefritaket omfatter ikke inntekt fra økonomisk virksomhet, dvs. økonomiske aktiviteter som er egnet til å gå med overskudd, med mindre aktivitetene utøves for å realisere organisasjonens ideelle/ikke-erhvervsmessige formål. Hvis aktivitetene ikke i seg selv realiserer, men kun finansierer det ideelle/ikke-erhvervsmessige formålet, er inntekten skattepliktig, jf. Skatte-ABC 2018/2019.

Formålet med Avtalen er *"å styrke rammevilkårene for norsk sjakk, herunder bredde- topp og utvikling, samt å bidra med økonomisk støtte til NFS sitt arbeid for sjakkens utbredelse"*, samt *"å bidra til en mer faktabasert debatt som skaper forståelse og aksept for de faktiske konsekvensene av at det norske markedet for internettbaserte pengespill blir regulert i en lisensmodell fremfor en enerettsmodell"*. Det er presisert i Avtalen at formålet *"er verken å markedsføre Kindred Groups pengespillvirksomhet eller andre pengespill"*.

Vi oppfatter det slik at NSF har en egeninteresse i å skape forståelse og aksept for at det norske markedet for online pengespill bør omlegges fra dagens monopolordning til en lisensordning. Det er ikke sikkert at skattemyndighetene vil anse at dette ligger innenfor NSF's ideelle formål, eller at de aktiviteter NSF skal utføre i denne sammenheng vil bli ansett utført for å realisere NSF's ideelle/ikke-erhvervsmessige formål. Det er derfor en risiko for at den økonomiske ytelsen fra Kindred ikke er fritatt for skatt etter sktl. § 2-32.

For det tilfelle at den økonomiske ytelsen fra Kindred faller utenfor skattefritaket, blir spørsmålet hvor stor del av ytelsen som eventuelt er skattepliktig for NSF. Gaver er fritatt for skatt, jf. sktl. § 5-50. Det samme gjelder generell driftsstøtte som ikke anses som fordel vunnet ved virksomhet, dvs. vederlag for omsetning av varer og tjenester mv., jf. sktl. § 5-30.

Utgangspunktet for denne vurderingen vil på samme måte som for merverdiavgiften være Avtalen, som angir at vederlaget for omsetning av tjenester er MNOK 1,5 per år, mens den resterende del av den økonomiske ytelsen på MNOK 8,5 per år utgjør *"en ensidig gaveoverføring"*. Skattedirektoratet har i en prinsipputtalelse av 25. september 2013 om "sosiosponsing" uttalt at *"det er ikke slik at det som følger av den formelle avtalen alltid vil bli lagt til grunn ved den skattemessige behandlingen"*. Den skattemessige behandling vil bero på en konkret vurdering av hva de aktuelle tjenestene er verdt.

Vi har som nevnt ikke grunnlag for å vurdere om det fastsatte vederlaget på MNOK 1,5 samsvarer med den alminnelige omsetningsverdien av tjenestene. Det vil være en risiko for at skattemyndighetene vil anse enn større del av den økonomiske ytelsen enn MNOK 1,5 skal anses som skattepliktig inntekt for NSF, med mindre NSF kan dokumentere at det avtalte vederlaget samsvarer med den alminnelige omsetningsverdien av tjenestene.

Etter Avtalen har ikke NSF adgang til å kreve kompensasjon for eventuell plikt til å svare inntektsskatt av den økonomiske ytelsen fra Kindred. NSF vil følgelig være eksponert for krav om betaling av skatt, renter og tilleggsskatt hvis skattemyndighetene ikke er enig i måten NSF velger å behandle den økonomiske ytelsen på skattemessig.

Det er i denne sammenheng viktig å merke seg at dersom en del av den økonomiske ytelsen anses som skattepliktig inntekt, vil NSF også ha fradragsrett for kostnader pådratt i tilknytning til den skattepliktige aktiviteten, jf. sktl. § 6-1. NSF vil dermed kun være forpliktet til å betale

inntektsskatt av nettoinntekten, dvs. den skattepliktige delen av den økonomiske ytelsen fra Kindred fratrukket fradragberettigede kostnader. Vi har fått opplyst at NSF vil pådra kostnader i tilsvarende størrelsesorden som det fastsatte vederlaget for å utføre den skattepliktige aktiviteten. I så fall vil den skattepliktige inntekten være begrenset.

Den skatte- og avgiftsmessige behandlingen av Avtalen kan avklares med skattemyndighetene gjennom en bindende eller veiledende forhåndsuttalelse, for å sikre forutsigbarhet knyttet til de skatte- og avgiftsmessige virkningene og unngå tilleggsskatt som følge av feil skatte- og/eller avgiftsmessig behandling. Hvis en slik avklaring gjøres etter at Avtalen er signert, vil imidlertid skattemyndighetene normalt kun være villige til å gi en veiledende uttalelse.

* * *